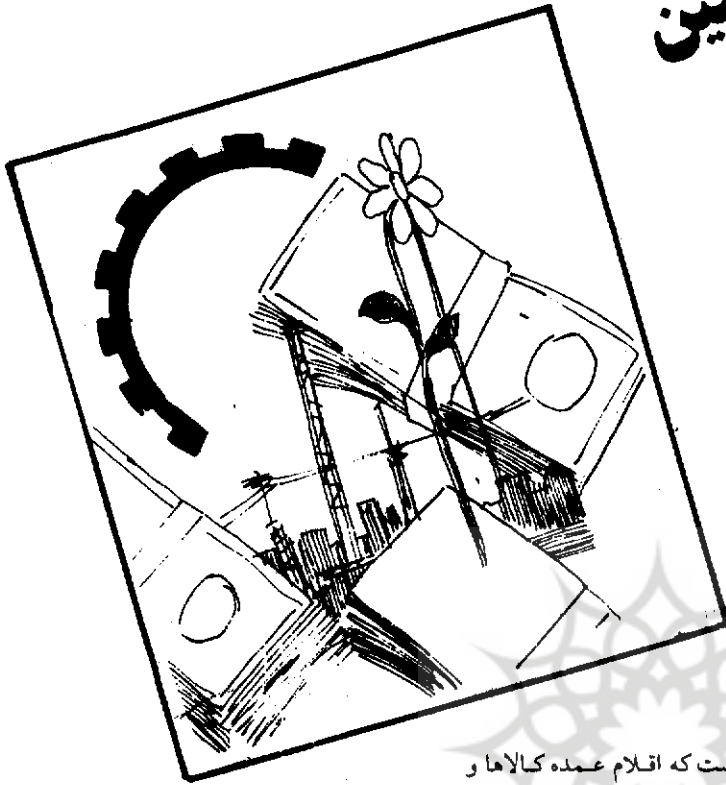

چگونگی تعیین

و برآورد

حداقل مزد

از: گروه اقتصاد کار مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

خانوار، جدولی است که اقلام عمده کالاها و خدمات مورد نیاز یک خانوار را نشان می‌دهد. این جدول از طریق آمارگیری نمونه و تخمین نیازهای زیستی، بهداشتی و اجتماعی بدست می‌آید و سپس هزینه‌های آن برآورد و توسط شاخص قیمت‌ها تعدیل می‌شود.

● عوامل مؤثر بر سبب هزینه

در تعیین سبب هزینه زندگی کارگر و خانواده‌اش باید به مواردی چند توجه شود: وضعیت منطقه‌ای: برحسب اینکه کارگر در کدام منطقه کشور زندگی کند، کالاها و خدمات مورد نیاز خانواده‌های کارگری متفاوت خواهد بود.

وضعیت کشور: مقدار و کیفیت لوازم و وسائل مورد نیاز خانواده بستگی به وجود امکانات لازم برای تهیه و نیز بستگی به درجه توسعه بافتگی کشور دارد. هرچه کشوری پیشرفته و غنی‌تر باشد، امکانات تهیه و تدارک نیازهای خانواده‌ها بیشتر خواهد بود.

تنوع طلبی: تنوع طلبی افراد و خانواده‌ها نیز عامل دیگری است که باید به آن توجه نمود. در کشورهای پیشرفته به علت وفور کالاها و خدمات، نوعی فرهنگ مصرفی تبلیغ می‌شود که خود عامل گسترش نیازها خواهد بود. هرچه

ضرورت تعیین حداقل مزد با اولین تصویب‌نامه تحت عنوان قانون کار در اردیبهشت ۱۳۲۵ مورد توجه قرار می‌گیرد و میزان آن نیز با در نظر گرفتن هزینه زندگی و نیازهای ضروری یک مرد و یک زن و دو فرزند آنها تعیین می‌شود این میزان ممکن است در نقاط مختلف کشور برحسب تقسیمات جغرافیایی و یا برحسب صنایع مختلف، با هم فرق کند.

تغییر هزینه زندگی را می‌توان براساس شاخص قیمت‌ها که از طرف مقامات رسمی منتشر می‌شود به آسانی تعیین کرد، اما اینکه نیازهای ضروری شامل چه اقلامی هستند، مطلب قابل بحثی است و مسلماً در کشورهای مختلف برحسب درجه تمدن و رشد اقتصادی و فرهنگ اجتماعی متفاوت است.

در تعیین نیازهای ضروری ابتدا باید در مورد سطح عمومی زندگی و نیازهایی که بتوانند حداقلی را برای کارگران تأمین کنند، تصمیم گرفته شود و آنگاه در زمینه برآورد هزینه زندگی مطالعاتی صورت گیرد تا پایه و مبنایی برای تعیین مبالغی که برای تأمین این سطح زندگی لازم است، بدست آید.

به طور کلی صورت مخارج زندگی ماهانه کارگر و افراد تحت تکفل وی در همه کشورهای جهان تحت عنوان سبب هزینه زندگی بررسی و تعیین می‌شود.

● تعریف سبب هزینه

سبب هزینه زندگی یا جدول نیازهای زیستی

سطح رفاه جامعه افزایش یابد نیازهای اساسی جامعه نیز گسترش یافته و گستردگی سبب نیازهای زندگی بیشتر می‌شود. بنابراین نیازها نسبی بوده و از کشوری به کشور دیگر متفاوت است و درجه توسعه اقتصادی کشورها در آن بسیار مؤثر خواهد بود.

زمان: از لحاظ زمانی نیز می‌توان تغییراتی را در سبب هزینه زندگی خانوار کارگری مشاهده کرد که در تعیین اقلام آن مؤثر است. بدین ترتیب که ممکن است در دوره‌هایی از زمان مواد و لوازمی ضروری شمرده نشود و جزء کالاها و خدمات لوکس به حساب آید ولی بعد از مدتی همان اقلام در ردیف لوازم و وسائل ضروری قرار گیرند. به عنوان مثال در بسیاری از کشورها در گذشته وسائلی چون تلویزیون و یخچال ضروری شمرده نمی‌شد، حال آنکه امروزه این لوازم مورد نیاز جزء اقلام سبب هزینه زندگی به حساب می‌آیند.

معمولاً سبب هزینه زندگی خانوار کارگری شامل اقلام خوراک، پوشاک، مسکن، سوخت، روشنایی، وسایل آموزشی، بهداشت، تفریح و آسایش است.

توان پرداخت جامعه: توان پرداخت جامعه

براساس ظرفیتهای تولیدی و اقتصادی کشور وامکانات بهره‌برداری از ظرفیتهای تعیین می‌شود. هر چه توان پرداخت جامعه بیشتر باشد امکان گسترش کمی و کیفی سبب هزینه زندگی بیشتر خواهد بود.

سطح درآمد‌ها: مقایسه سطح مزد کارگران و سایر گروه‌های اجتماعی و نسبت مزدها و درآمدها از تولید ناخالص ملی (سهم نیروی کار از درآمد ملی) تأثیر زیادی بر سبب هزینه زندگی دارد.

ضرورت‌های توسعه اقتصادی: ضرورت‌های توسعه اقتصادی ایجاب می‌کند که در تعیین سبب هزینه زندگی ملاحظاتی در مورد حجم بیکاری، حجم نیروی کار و اشتغال، نسبت نیروی کار در شهر و روستا، سطح مزدها، تحرک نیروی کار و مهاجرت، توان پرداخت صنایع، جایگزینی کار و سرمایه، رقابت خارجی و وضعیت بازرگانی خارجی مورد توجه قرار گیرند تا تعیین سبب هزینه زندگی به نحو صحیح و منطقی صورت گیرد و روند توسعه اقتصادی را تسریع کند.

● روش‌های تعیین سبب هزینه زندگی

از آنجایی که سطح زندگی و عادات مصرفی و درجه توسعه اقتصادی در کشورهای مختلف تفاوت دارد، ضوابط تعیین حداقل مزد نیز از یک کشور به کشور دیگر متفاوت است. برای تعیین حداقل مزد براساس سبب هزینه زندگی از چهار روش زیر استفاده می‌شود:

الف - براساس برآورد اقلام سبب

هزینه زندگی

در این روش یک خانوار نوعی کارگری در نظر گرفته می‌شود. ابتدا نیازهای این خانوار مشخص و سپس براساس قیمت و مقدار آنها حداقل مزد تعیین می‌گردد. طبق این روش نیازهای اساسی خانوار براساس تعداد واحدهای کالری یا انرژی لازم برای ادامه حیات بزرگسالان و خردسالان برآورد می‌شود. به عنوان مثال برای کارهای سنگین میزان کالری لازم در روز ۳۰۰۰ و برای کارهای سبک ۲۵۰۰ تخمین زده شده است. علاوه بر این در مورد مقدار غذاهایی که این انرژی یا کالری را ایجاد می‌کند نیز تحقیق می‌شود و مقادیر لازم آنها بدست می‌آید. بدین ترتیب می‌توان نیازهای غذایی خانوار را برآورد کرد و برای این امر باید عادات غذایی خانوار کارگری را در نظر گرفت. همچنین باتوجه به

نیازهای ضروری دیگر از قبیل پوشاک، مسکن، سوخت و روشنایی، بهداشت و درمان و سایر اقلام ضروری خانوار کارگری، سبب هزینه تعیین شود. براساس این روش اولین سبب هزینه کارگری که در ایران بر طبق آیین‌نامه مورخ ۱۳۲۵/۸/۱ هیأت وزیران تنظیم شد به شرح اقلام زیر بود:

- خوراک، شامل نان، شکر، گوشت، روغن، برنج، چای، پنیر، نخود، لوبیا و ماست.

- سوخت، روشنایی، ذغال، کبریت و برق.

- مسکن شامل یک اتاق ۱۲ متری.

- پوشاک، شامل دو دست لباس، دو پیراهن، چهارجفت جوراب، یک جفت کفش، یک جفت گیوه و یک کلاه و علاوه بر آن ۷۵ درصد بهای مواد پوشاک برای زن و فرزندان کارگر و ده درصد

● **سبب هزینه زندگی یا جدول نیازهای زیستی خانوار جدولی** است که اقلام عمده کالاها و خدمات مورد نیاز یک خانوار را نشان می‌دهد.

آن برای سایر لوازم متفرقه.

لازم به ذکر است که اقلام سبب هزینه در همه مناطق کشور یکسان نیست. به عنوان مثال، یخ و خرما جزء اقلام سبب هزینه زندگی مناطق گرمسیر آورده شده ولی در مناطق سردسیر این اقلام به حساب نیامده است. علاوه بر آن حداقل هزینه ضروری زندگی در نقاط عادی و معتدل جداگانه و برای نقاط گرمسیر و بنادر جنوبی و کویری نیز جداگانه با رعایت ۲۵ تا ۳۳ درصد نسبت به نقاط عادی و معتدل از طرف شورای عالی کار تعیین شده بود.

مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که در سال ۱۳۶۲ حدود ۱۷/۷ درصد از کارکنان مورد بررسی، مزد و مزایایی کمتر از حداقل سبب هزینه

زندگی دریافت می‌کردند. این نسبت در سال ۱۳۶۳ به ۲۵/۱ درصد و در سال ۱۳۶۴ به ۲۶/۶ درصد رسیده است. در بررسی کارگاه‌های موردنظر طی سالهای ۱۳۶۲ الی ۱۳۶۴ حدود ۳ تا ۴ درصد کارکنان مزد و مزایایی در سطح حداقل مزد و بقیه مزد و مزایایی بیش از حداقل مزد دریافت می‌کردند.

جدول شماره (۱) حداقل هزینه زندگی

ادامه یافت. در سال ۱۳۵۸ این بررسی فقط در سطح شهر تهران انجام گرفت.

از مهمترین اهداف این بررسی می‌توان شناسایی عادات و الگوی مصرفی خانوارها و تعیین ضرایب اهمیت نسبی کالاها و خدمات مورد مصرف خانوارها به منظور محاسبه

● **در کشور ما بررسی بودجه خانوار** اولین بار در سال ۱۳۱۴ توسط بانک ملی در ۲۸ شهر کشور صورت گرفت.

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی اشاره کرد.

بررسی بودجه خانوار از طریق روش نمونه‌گیری انجام می‌گیرد و بدین ترتیب با این روش اقلام سبب هزینه زندگی خانوار تعیین می‌شود. با در اختیار داشتن روند تغییرات هزینه زندگی می‌توان تصویر درستی از سبب هزینه خانوار کارگری بدست آورد و هر سال براساس تغییرات سبب هزینه زندگی خانوار نوعی، سبب هزینه زندگی خانوار کارگری را تعدیل و سپس حداقل مزد را براساس آن برآورد کرد.

لازم به توضیح است که ابعاد خانوار کارگری مورد بررسی از سال ۱۳۵۲ تا ۱۳۶۷، ۴ نفر (کارگر و همسر و دو فرزند او) و از سال ۱۳۶۷،

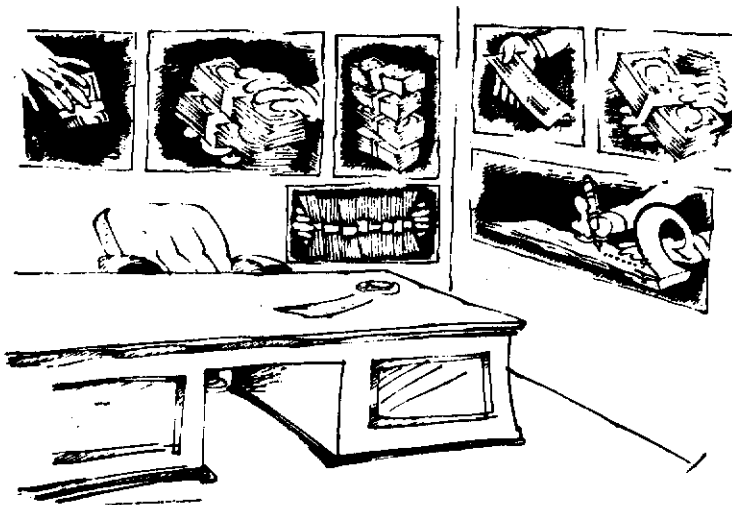
جدول شماره ۱- مقایسه حداقل مزد قانونی با حداقل هزینه زندگی روزانه خانوار کارگری طی

سالهای ۱۳۶۴-۱۳۵۶

سال	۱۳۵۶	۱۳۵۷	۱۳۵۸	۱۳۵۹	۱۳۶۰	۱۳۶۱	۱۳۶۲	۱۳۶۳	۱۳۶۴
حداقل مزد قانونی	۱۸۰	۲۱۰	۲۶۷	۳۲۵	۳۷۵	۴۲۵	۴۷۵	۵۲۵	۵۷۵
حداقل هزینه زندگی	۲۵۰	۳۱۱	۳۷۳	۴۳۴	۴۹۵	۵۵۶	۶۱۷	۶۷۸	۷۳۹
نسبت حداقل مزد به حداقل هزینه زندگی	۷۲	۶۷	۷۱	۷۵	۷۶	۷۶	۷۶	۷۶	۷۶

مأخذ: گزارش مزد سالهای مختلف - اداره مزد و طبقه‌بندی مشاغل - وزارت کار و امور اجتماعی

و مجموعه قوانین کار و تأمین اجتماعی سال ۱۳۷۱

به ۵ نفر تغییر پیدا کرده است. این تغییر با بُعد متوسط خانوار در ایران نیز تطبیق می‌کند. روزانه خانوار کارگری را که توسط اداره مزد تعیین شده و نیز حداقل مزد را نشان می‌دهد. نسبت حداقل مزد به حداقل هزینه زندگی به طور متوسط طی سالهای ۱۳۵۶ الی ۱۳۶۴ برابر ۴۹ درصد است. با فرض ثابت بودن نسبت حداقل مزد به هزینه زندگی خانوار کارگری می‌توان برآوردی از حداقل مزد را براساس سبد هزینه زندگی تعیین کرد.

ب - براساس آمارگیری از بودجه خانوار نوعی

یکی از اساسی‌ترین مطالعات آماری که در اغلب کشورهای جهان به منظور نیل به اهداف مختلف اقتصادی و اجتماعی صورت می‌گیرد، بررسی بودجه خانوار است که با این روش چگونگی هزینه‌ها و درآمدهای خانوار و روند تغییرات آن مشخص می‌شود.

در کشور ما بررسی بودجه خانوار اولین بار در سال ۱۳۱۴ توسط بانک ملی ایران در ۲۸ شهر کشور صورت گرفت. در سال ۱۳۳۸ بانک مذکور به منظور تجدید نظر در ضرایب اهمیت کالاها و خدمات برای محاسبه شاخص هزینه زندگی، بررسی بودجه خانوار را در ۳۲ شهر کشور انجام داد. با تأسیس بانک مرکزی و انتقال وظایف مربوط به گردآوری و تجزیه و تحلیل‌های آمارهای گوناگون به این بانک، جمع‌آوری آمار، اطلاعات و محاسبات مربوط به بررسی بودجه خانوار طی سالهای ۱۳۴۴ تا ۱۳۵۲ در سطح ۳۲ شهر کشور در بانک مرکزی انجام شد. در سال ۱۳۵۳ که به عنوان سال پایه شاخصها انتخاب شده بود تعداد شهرهای مورد بررسی به ۷۴ شهر افزایش یافت و بررسی بودجه خانوار توسط اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی تا سال ۱۳۵۷ در ۷۴ شهر مذکور همانطور که در جدول شماره (۲) نشان داده شده است، حداقل هزینه زندگی خانوار کارگری با بُعد خانوار ۴ نفر در سال ۱۳۷۰ بالغ بر ۵۰۳۸ ریال در روز است. با فرض ثابت بودن نسبت حداقل مزد به حداقل هزینه زندگی می‌توان در هر سال، برآوردی از حداقل مزد براساس این روش بدست آورد.

ج - براساس شاخص کلی بهای کالاها و خدمات مصرفی

شاخص کلی قیمت کالاها و خدمات مصرفی در سطح شهرهای بزرگ و در سطح

روستاها هر سال توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود. این شاخص بیانگر تورم قیمتها در سطح شهر و روستا می‌باشد. از آن جایی که این شاخص تغییرات متوسط قیمت، تمامی اقلام هزینه زندگی را در برمی‌گیرد، می‌توان به صورت یک جا، سبد هزینه زندگی خانوار کارگری را براساس آن تعدیل کرده و برآوردی از سبد هزینه زندگی را بدست آورد. براساس همین روش می‌توان حداقل مزدها را با فرض ثابت بودن نسبت حداقل مزدها به هزینه زندگی و یا از طریق تعدیل حداقل مزدها براساس شاخص کلی تورم محاسبه کرد.

● تعیین حداقل مزد براساس سبد هزینه زندگی از چهار روش: برآورد اقلام سبد هزینه زندگی، آمارگیری از بودجه خانوار نوعی، شاخص کلی بهای کالاها و خدمات مصرفی و یا هزینه خانوار شهری صورت می‌گیرد.

جدول شماره ۲ - حداقل هزینه روزانه خانوار کارگری براساس جمعیت ۴ نفری طی سالهای (۱۳۷۰-۱۳۶۲)

سال	۱۳۷۰	۱۳۶۹	۱۳۶۸	۱۳۶۷	۱۳۶۶	۱۳۶۵	۱۳۶۴	۱۳۶۳	۱۳۶۲	حداقل هزینه طی سالهای مختلف اقلام سبد هزینه
خوراک و آشامیدنیها و دخانیات	۱۸۵۰/۷۵	۱۴۳۸/۱۶	۱۳۸۸/۵۱	۱۲۰۴/۲۶	۱۰۱۳/۶۸	۸۵۰/۴۱	۶۶۱/۷۹	۶۰۱/۶۳	۵۵۰/۳۴	
پوشاک	۱۰۷۶/۱۲	۹۴۹/۸	۷۷۷/۸۹	۵۶۷/۸۱	۳۴۴/۹۱	۲۵۸/۴۴	۲۳۸/۴۱	۲۳۹/۸۵	۲۱۷/۶۵	
مسکن، سوخت و روشنایی	۱۳۸۴/۲۷	۱۱۵۰/۶۸	۱۰۶۹/۴۱	۹۱۲/۲۶	۷۱۵/۶۶	۵۸۱/۳۶	۴۸۵/۲۸	۴۴۹/۷۵	۴۰۷/۳۸	
بهداشت و درمان	۱۵۳/۳۷	۱۲۰/۹۸	۱۰۵/۵۷	۹۰/۰۸	۸۵/۷۹	۸۳/۳۵	۷۸/۰۷	۷۳/۱۶	۶۷/۰۶	
ایاب و ذهاب	۲۱۵/۴۷	۱۷۴/۳۳	۱۴۲/۷۸	۱۲۸/۶۳	۹۳/۷۵	۶۵/۳۳	۵۶/۰۳	۵۳/۲۱	۴۶/۰۳	
تحصیل	۲۰/۹۹	۲۳/۱۹	۲۶/۶۹	۲۶/۷۸	۳۳/۴۹	۲۲/۸۹	۱۲/۳۱	۱۱/۱۲	۹/۲	
انگه	۳۱۶/۸۵	۳۰۵/۸۴	۲۹۶/۹۳	۲۴۶	۱۵۹/۹۵	۱۰۰/۰۹	۷۵/۳۷	۷۵/۶۷	۶۹/۳	
جمع	۵۰۳۸/۸۲	۴۱۹۲/۹۸	۳۸۲۷/۷۸	۳۱۹۶/۰۲	۲۴۶۷/۲۳	۱۹۶۱/۹۷	۱۶۰۷/۲۶	۱۵۰۴/۳۹	۱۳۶۷	

مأخذ: تا سال ۱۳۶۸ از نشریه روند و گزارش مزد سالهای مختلف و برای سالهای بعد برآورد براساس تغییرات متوسط شاخص بهاء

مأخذ: تا سال ۱۳۶۸ از نشریه روند سالهای مختلف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - گزارش مزد سالهای مختلف وزارت کار و امور اجتماعی. برای دو سال بعد برآورد براساس تغییرات متوسط شاخص بهاء.

جدول شماره ۳. برآورد حداقل مزد روزانه براساس شاخص کالاها و خدمات مصرفی و نرخ حداقل مزد

واقعی سال ۶۲ به صورت کلی

شرح	سال	۱۳۶۱	۱۳۶۲	۱۳۶۳	۱۳۶۴	۱۳۶۵	۱۳۶۶	۱۳۶۷	۱۳۶۸	۱۳۶۹	۱۳۷۰
شاخص کالاها و خدمات مصرفی (نورم)	۱۰۰	۱۱۳/۸	۱۲۶/۷	۱۳۵/۴	۱۶۷/۵	۲۱۳/۵	۲۷۵/۷	۳۲۳/۸	۳۵۲/۸	۴۲۱/۹	
حداقل هزینه روزانه کل (از روی سبد هزینه)	-	۱۳۶۷	۱۴۹۸	۱۵۴۰	۲۰۳۹	۲۴۸۱	۳۱۶۰	۳۷۴۵	۴۰۸۲/۰۵	۴۸۸۲/۱۳	
حداقل مزد روزانه (ریال)	۶۳۵	۶۳۵	۶۳۵	۷۲۰	۷۲۰	۷۲۰	۷۶۰	۸۳۰	۸۳۰	۱۰۰۰	۱۶۶۷
حداقل مزد تخمینی روزانه براساس تورم به صورت کلی (براساس حداقل مزد روزانه ۶۲)	-	۶۳۵	۷۰۰/۸	۷۴۸/۹	۹۲۶/۵	۱۱۸۰/۹	۱۵۲۵	۱۷۹۱	۱۹۵۱	۲۳۳۳/۷	

مأخذ: گزارش نتایج بررسی بودجه خانوار شهری ایران سال ۱۳۶۹. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. اداره آمار اقتصادی

بقیه از صفحه ۸ تأثیر گشودن درهای گمرکات به روی کالاهاى خارجى در بخش اشتغال داخلى

معاونت اشتغال در ادامه با اشاره به ضرورت کنترل مرزها و گمرکات کشور برای جلوگیری از ورود کالاهاى قاچاق، ادامه ورود برخی از اجناس خارجى را در بازارهاى داخلى، به زبان روند تولید کارخانجات کشور اعلام کرد و در این باره گفت: متأسفانه کالاهاى متعددى از مبادى غیرمجاز و یا از کانال گمرک به کشور وارد شده‌اند. ورود این قبیل کالاها، مشکلات بسیارى برای واحدهاى صنعتى کشور، پدید آورده است. برای نمونه ورود پارچه از مبادى غیرمجاز، تا کنون صدمات بسیارى بر صنعت نساجى کشور وارد نموده است. در عین حال صورت باید توجه داشت که نساجى بخشى از صنایع کشور را تشکیل می‌دهد و در این مراکز تعداد قابل توجهى از نیروى انسانی، مشغول به کار هستند. به هرحال با اتخاذ سیاستهاى جدید و تمهیدات لازم باید از ادامه این کار جلوگیری به عمل آورد تا روند اشتغال کارگران این واحدها در معرض خطر قرار نگیرد.

● اشتغال بانوان خصوصاً بانوانى که سرپرست خانوار نیز هستند یکى از طرحهاى مهم این معاونت است.

پیش بینى روند اشتغال در برنامه دوم

وى در پایان، با اشاره به تدوین سیاستهاى جدید برای حمایت از تولیدات و بازار اشتغال داخلى گفت: در صورتى که سیاستهاى گمرکى دولت، به موقع اجرا شود و نیز بتوانیم نیروى غیرمجاز خارجى را در کشور به حداقل برسانیم و با کشورهاى که متقاضى نیروى انسانی هستند، در خصوص اعزام جویندگان کار داراى مهارت، به توافق برسیم و با بهره‌گیری از اشتغال غیر مزدبگیرى و نیز اختصاص اعتبارات لازم برای اجرای برنامه‌هاى اشتغال‌زایى، به اعتقاد من، نتایج اجرای برنامه دوم از نظر اشتغال بسیار موفقیت‌آمیز پیش‌بینى می‌شود.

مشاهده می‌شود نسبت حداقل سبد هزینه خانوار کارگرى به متوسط هزینه خانوار شهری از ۵۰ درصد در سال ۱۳۶۱ به ۴۴ درصد در سال ۱۳۶۳ کاهش و در سال ۱۳۶۴ از ۴۶ درصد به

● عوامل مؤثر بر سبد هزینه: وضعیت منطقه، وضعیت کشور، تنوع طبیعى، زمان، توان پرداخت جامعه، سطح درآمد، ضرورتهاى توسعه اقتصادى می‌باشند.

۵۸ درصد در سال ۱۳۶۸ افزایش و سپس به ۵۲ درصد در سال ۱۳۶۹ کاهش می‌یابد. این تغییرات تا حدودى با فرض پیروى سطح رفاه خانوار کارگرى از سطح رفاه متوسط جامعه شهرى متضاد است، افزایش بُعد خانوار کارگرى نوعى از فقر به ۵ نفر در سال برای تعیین حداقل هزینه زندگى، در این تغییرات سهم اساسى دارد. نسبت حداقل سبد هزینه خانوار کارگرى به میانگین هزینه خانوار شهری به طور متوسط طى سالهاى ۱۳۶۹-۱۳۶۱ برابر ۵۴ درصد است.

جدول شماره (۳) حداقل هزینه روزانه خانوار کارگرى و تعیین حداقل مزد روزانه را براساس شاخص‌ها و به صورت کلی نشان می‌دهد.

د- براساس هزینه خانوار شهری

یکى از روشهاى برآورد سبد هزینه خانوار کارگرى استفاده از هزینه متوسط خانوار شهری است.

از آنجا که جامعه کارگرى بخشى از جامعه شهرى است با فرض ثابت بودن توزیع درآمدها و فرض تبعیت سطح رفاه خانوار کارگرى از سطح رفاه متوسط خانوارهاى شهرى، می‌توان با استفاده از آمار هزینه متوسط خانوار شهری، برآوردى از سبد هزینه زندگى خانوار کارگرى را بدون آنکه وارد جزئیات آن شویم، بدست آوریم. جدول شماره (۴) مقایسه حداقل سبد هزینه زندگى خانوار کارگرى را با هزینه متوسط روزانه خانوار شهری نشان می‌دهد. همانطور که

جدول شماره ۴. مقایسه حداقل سبد هزینه با متوسط هزینه خانوار شهری (روزانه) طى سالهاى ۱۳۶۹-۱۳۶۱

ارقام: ریال

سال	۱۳۶۱	۱۳۶۲	۱۳۶۳	۱۳۶۴	۱۳۶۵	۱۳۶۶	۱۳۶۷	۱۳۶۸	۱۳۶۹
میانگین هزینه خانوار شهری	۱۳۶۷	۱۴۹۸	۱۵۴۰	۲۰۳۹	۲۴۸۱	۳۱۶۰	۳۷۴۵	۴۰۸۲/۰۵	۴۸۸۲/۱۳
حداقل سبد هزینه خانوار کارگرى	۶۳۵	۶۳۵	۷۲۰	۷۲۰	۷۲۰	۷۶۰	۸۳۰	۸۳۰	۱۰۰۰
نسبت	۴۶	۴۲	۴۶	۳۵	۲۹	۲۳	۲۲	۲۰	۲۰

مأخذ: براساس جدول ۲ گزارش و نتایج بررسی بودجه خانوار شهری ایران سال ۱۳۶۹. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. اداره آمار اقتصادی.